

Kemiska produkter i butiker

– märkning och ansvar

Till dig som säljer kemiska produkter

Farliga kemiska produkter ska vara rätt märkta när de säljs. Företagen, som tillverkar och importerar produkterna, har ansvar för att göra detta men du som säljer produkterna i butik har också ett ansvar.

Den här broschyren är avsedd främst för butiker som säljer till privatpersoner. Här finns förklaringar till vad olika farosymboler betyder och vilka bestämmelser som är knutna till respektive farosymbol.

Broschyren tar även upp information om bekämpningsmedel, miljöstraffavgifter och generella regler för t ex anmälan och förvaring.

För mer information – besök Kemikalieinspektionens hemsida:

www.kemi.se

Farosymboler

Kemiska produkter som är farliga för människors hälsa eller för miljön ska vara märkta med en farosymbol med farobeteckning. Följande sex symboler behandlas i denna skrift:

Irriterande

Hälsoskadlig

Frätande

Giftig

Mycket giftig

Miljöfarlig

Dessutom finns symboler för brandfarliga/explosiva/oxiderande produkter. Se sidan 20

Frivillig symbol

Så här kan en märkning se ut

Farliga kemiska produkter ska vara märkta på svenska och märkningen måste ha en viss, bestämd utformning. Märkningen måste innehålla följande uppgifter:

<u>farosymbol</u>	
<u>farobeteckning</u>	Frätande
<u>riskfraser (risker med produkten)</u>	Frätande. Misstänks kunna ge cancer. Möjlig risk för fosterskador. Skadligt för vattenorganismer, kan orsaka skadliga långtidseffekter i vattenmiljön.
<u>skyddsfraser (hur man skyddar sig)</u>	Vid kontakt med ögonen, spola genast med mycket vatten och kontakta läkare. Använd lämpliga skyddskläder, skyddshandskar samt skyddsglasögon eller ansiktsskydd. Vid olycksfall, illamående eller annan påverkan, kontakta omedelbart läkare. Visa om möjligt etiketten. Undvik utsläpp till miljön. Läs särskilda instruktioner/varuinformationsblad. Förvaras i låst utrymme och oåtkomligt för barn.
<u>farliga ämnen i produkten</u>	10 % Salpetersyra 6 % tiourea
<u>volym/mängd</u>	500 ml
<u>namn, adress och telefonnummer till den inom EU som släppt ut produkten på marknaden</u>	Kemi AB Kemivägen 32, 142 11 Stockholm 08-123456

Viktigt att veta om dina produkter

Barnskyddande förslutning

ska försvåra för barn att komma åt innehållet. För förpackningar som kan återanvändas räcker det inte med en engångsspärr.

Kännbar märkning

är till för synskadade. För att de ska ha möjlighet att skydda sig mot farliga kemiska produkter ska en kännbar varningsmärkning, i form av en upphöjd triangel, finnas på förpackningen. Triangeln sitter vanligen på den nedre delen av t ex flaskor och kartonger. På aerosolbehållare och tuber kan triangelarna vara mindre och ha en annan placering (nära öppningen).

Förväxling

Farliga kemiska produkter som kan locka barn genom sitt utseende eller som kan förväxlas med livsmedel får inte säljas.

Förvaring

Farliga kemiska produkter ska förvaras så att barn inte kan komma åt dem och inte i närheten av livsmedel.

Försäljningstillstånd

Om du ska sälja särskilt farliga produkter krävs tillstånd från Länsstyrelsen. Tillstånden är tidsbegränsade och gäller längst fem år. När butiken fått tillstånd måste anteckningar föras om försäljningsdatum, köparnas adresser, produktnamn och mängder. Dessa anteckningar måste bevaras i minst tre år.

Anmälan till produktregister

Den som för in kemiska produkter från utlandet eller tillverkar kemiska produkter ska anmäla detta till Kemikalieinspektionens produktregister. Samma sak gäller produkter som tappas om eller säljs vidare i nytt namn.

(Adresser till KemI – se baksidan.)

Säkerhetsdatablad

I allmänhet gäller att företag som använder en farlig kemisk produkt i sin verksamhet får ett säkerhetsdatablad från sin leverantör senast vid första leverans.

När en butik säljer farliga produkter i konsumentförpackningar som är avsedda för allmänheten behöver säkerhetsdatablad lämnas endast om ett användarföretag begär det. Bladet behöver då inte finnas i butiken utan användaren kan hämta det senare eller få det översänt. Säkerhetsdatabladen får butiken från sin leverantör.

Irriterande

För produkter med denna märkning gäller:

- texten ska vara på svenska

Irriterande

Hälsoskadlig

För produkter med denna märkning gäller att:

- texten ska vara på svenska
- förpackningen ska ha kännbar varningsmärkning
- förpackningen ska ha barnskyddande förslutning om produkten:
  - är märkt med riskfrasen
Farligt. Kan ge lungskador vid förtäring.
  - innehåller 3 procent metanol eller mer.

Hälsoskadlig

Frätande

För produkter med denna märkning gäller att:

- texten ska vara på svenska
- förpackningen ska ha kännbar varningsmärkning
- förpackningen ska ha barnskyddande förslutning.

Frätande i kombination med frasen *Starkt frätande*:
produkterna kräver försäljningstillstånd från Länsstyrelsen.
Ett sådant tillstånd innebär ytterligare krav:

- butiken måste hålla reda på vem som köpt produkten och i vilka mängder (anteckningsskyldighet)
- butiken måste kontrollera att eventuella privata köpare har tillstånd från Länsstyrelsen
- produkten ska förvaras oätkomlig för obehöriga.

Inga tillstånd krävs för lut (natrium- och kaliumhydroxid).

Giftig

Mycket giftig

För produkter med dessa märkningar gäller:

- texten ska vara på svenska
- förpackningen ska ha kännbar varningsmärkning
- förpackningen ska ha barnskyddande förslutning
- finns texten *Endast för yrkesmässigt bruk* får produkten inte säljas till privatpersoner (rutiner ska finnas för att säkerställa detta).

Produkterna kräver försäljningstillstånd från Länsstyrelsen.

Ett sådant tillstånd innebär ytterligare krav:

- Butiken måste hålla reda på vem som köpt produkten och i vilka mängder (anteckningsskyldighet)
- Butiken måste kontrollera att eventuella privata köpare har tillstånd från Länsstyrelsen (metanol är undantaget)
- Produkten ska förvaras oåtkomlig för obehöriga
- Märkning för dessa produkter, inklusive metanol, ska kompletteras med försäljningsställets namn, adress och telefonnummer om produkten säljs till konsumenter.

Inga tillstånd krävs för motorbränslen, eldningsolja, ammoniakgas, explosiva varor, flussmedel, konstnärsfärger i pastaform, kromater och stenkolsstjära.

Miljöfarlig

För produkter med denna märkning gäller

- texten ska vara på svenska.

Samma gäller miljöfarliga produkter utan symbol men med riskfraserna:

Skadligt för vattenlevande organismer

och/eller

Kan orsaka skadliga långtidseffekter i vattenmiljön.

Bekämpningsmedel

Ett bekämpningsmedel är en kemisk produkt eller en levande organism som är avsedd att förebygga eller motverka skador från djur, växter eller mikroorganismer. Ett bekämpningsmedel måste godkännas av Kemikalieinspektionen för att få säljas.

Märkning

Ett godkänt bekämpningsmedel ska vara märkt med:

- Registreringsnummer från Kemikalieinspektionen
- Text på svenska
- Namn på medlet
- Behörighetsklass
- Användningsområde för medlet
- Namn på den som släpper ut produkten på marknaden.

Behörighet

Bekämpningsmedel delas in i klasserna 1, 2 eller 3.

- Klass 1: endast för yrkesmässigt bruk. Särskilt tillstånd krävs. Tillståndet lämnas av Jordbruksverket, Socialstyrelsen eller Arbetsmiljöverket beroende på typ av bekämpningsmedel.
- Klass 2: endast för yrkesmässigt bruk
- Klass 3: tillåtet även för icke yrkesmässiga användare.

När något blir fel

De bestämmelser och regler som tas upp i den här skriften är tvingande. Överträdelse av dem kan leda till polisanmälan om misstänkt brott. På nästa sida finner du gällande lagar, förordningar och föreskrifter. I dessa kan du finna mer information.

Miljösanktionsavgift

Avgifter tas ut om t ex försäljningstillstånd, kännbar märkning eller barnskyddande förslutning saknas, om anmälan inte lämnats till produktregistret eller om svensk märkning saknas. 2003 låg avgifterna för dessa överträdelser mellan 5 000 kronor och 100 000 kronor.

Upptäcker du brister av något slag hos produkten du köpt
– kontakta din leverantör eller skicka tillbaka produkten.

Lagar, förordningar och föreskrifter

Miljöbalken

Definition av kemiskt bekämpningsmedel	14 kap 5§
Straffbestämmelser	29 kap

Förordningen (1998:950) om miljösanktionsavgifter

Kemikalieinspektionens föreskrifter (KIFS 1998:8) om kemiska produkter och biotekniska organismer

Barnskyddande förslutning	3 kap
Kännbar varningsmärkning	3 kap
Säkerhetsdatablad	4 kap
Produktregister	7 kap
Tillstånd	8 kap

Kemikalieinspektionens föreskrifter (KIFS 2005:7, 2005:5) om klassificering och märkning av kemiska produkter

För mer information: www.kemi.se

Övriga symboler

Dessa symboler finns på produkter som är brandfarliga/explosiva/oxiderande. För närmare bestämmelser och information om dessa märkningar hänvisas till Räddningsverkets hemsida för brandfarliga och explosiva varor: www.srv.se

Extremt
brandfarlig

Mycket
brandfarlig

Explosivt

Oxiderande

Fler exemplar av broschyren kan beställas från:

CM-gruppen, Box 11063, 116 11 Bromma

Tel: 08-50 59 33 35, fax 08-50 59 33 99

E-post: kemi@cm.se

Beställningsnummer: 510 772.

Illustrationer och grafisk form: Ann-Christin Reybekiel, www.reybekiel.se

Tryck: Markaryds Grafiska, 2006

ISBN: 91-7932-057-0

Kemikalieinspektionen (Kemi) är en central tillsynsmyndighet under Miljödepartementet.

Kemi arbetar nationellt och inom EU för att driva fram lagstiftning och stimulera till andra åtgärder som bidrar till att Sverige uppnår miljömålet *Giftfri miljö*.

Kemi utövar tillsyn av importörer och tillverkare av kemiska produkter och ger stöd till den lokala och regionala tillsynen.

Kemi granskar och godkänner bekämpningsmedel innan de får användas.

Kemikalieinspektionen
Box 2, 172 13 Sundbyberg
www.kemi.se

Uppdatering till broschyren Kemiska produkter i butiker (3:e rev. upplagan)

Sid 18

Miljösanktionsavgift

Avgifter tas ut om t.ex. försäljningstillstånd, kännbar varningsmärkning, barnskyddande förslutning om anmälan inte lämnats till produktregistret eller svensk märkning saknas.

Ändras till:

Miljösanktionsavgift

Avgifter tas ut om t.ex. kännbar varningsmärkning, barnskyddande förslutning eller svensk märkning saknas.

Sid 19

Kemikalieinspektionens föreskrifter (KIFS 1998:8) om

kemiska produkter och biotekniska organismer

Barnskyddande förslutning 3 kap

Kännbar varningsmärkning 3 kap

Säkerhetsdatablad 4 kap

Produktregister 7 kap

Tillstånd 8 kap

Kemikalieinspektionens föreskrifter (KIFS 2005:7, 2005:5)

om klassificering och märkning av kemiska produkter

Ändras till:

Kemikalieinspektionens föreskrifter (KIFS 2008:2) om

kemiska produkter och biotekniska organismer

Barnskyddande förslutning 2 kap

Kännbar varningsmärkning 2 kap

Produktregister 3 kap

Tillstånd 4 kap

Kemikalieinspektionens föreskrifter (KIFS 2005:7, 2005:5)

om klassificering och märkning av kemiska produkter

Europaparlamentets och rådets Förordning (EG) nr 1907/2006 (Reach)

Säkerhetsdatablad artikel 31 och 32

Kemikalieinspektionens föreskrifter (KIFS 2008:3) om bekämpningsmedel

Kemikalieinspektionen, september 2008.

Uppdatering till broschyren Kemiska produkter i butiker (3:e rev. upplagan)

Sid 18

Miljösanktionsavgift

Avgifter tas ut om t.ex. försäljningstillstånd, kännbar varningsmärkning, barnskyddande förslutning om anmälan inte lämnats till produktregistret eller svensk märkning saknas.

Ändras till:

Miljösanktionsavgift

Avgifter tas ut om t.ex. kännbar varningsmärkning, barnskyddande förslutning eller svensk märkning saknas.

Sid 19

Kemikalieinspektionens föreskrifter (KIFS 1998:8) om

kemiska produkter och biotekniska organismer

Barnskyddande förslutning 3 kap

Kännbar varningsmärkning 3 kap

Säkerhetsdatablad 4 kap

Produktregister 7 kap

Tillstånd 8 kap

Kemikalieinspektionens föreskrifter (KIFS 2005:7, 2005:5)

om klassificering och märkning av kemiska produkter

Ändras till:

Kemikalieinspektionens föreskrifter (KIFS 2008:2) om

kemiska produkter och biotekniska organismer

Barnskyddande förslutning 2 kap

Kännbar varningsmärkning 2 kap

Produktregister 3 kap

Tillstånd 4 kap

Kemikalieinspektionens föreskrifter (KIFS 2005:7, 2005:5)

om klassificering och märkning av kemiska produkter

Europaparlamentets och rådets Förordning (EG) nr 1907/2006 (Reach)

Säkerhetsdatablad artikel 31 och 32

Kemikalieinspektionens föreskrifter (KIFS 2008:3) om bekämpningsmedel

Kemikalieinspektionen, september 2008.